

سرآغاز

سالی که نکو نشد

سید مصطفی شریفی

کارشناس ارشد راه و ساختمان، (سردبیر)

سالی که نکو نشد

۱. آخرین روزهای سال ۱۳۹۸ را پشت سر می‌گذاریم. روزهایی را که بنا به آداب و آیین کهن، موسم تکاندن گردها و غبارها از خانه‌ها و زدودن زنگارها از خانه‌ی دل هاست. رسم است که در این روزها با واپس نگریستن به آنچه در سالی که گذشت، به پیش‌باز سال نو رویم. در روزهای آغازین سال، در شیراز شاهد بارش‌های نویدبخش آمدن بهاری سرسبز بودیم که به دلیل سهل‌انگاری‌ها و ندانم‌کاری‌ها، به سیل ویران‌گر دروازه‌ی قرآن بدل شد. بارش‌های فراوان و بی‌تدبیری‌ها^۱ ویژه‌ی تنها استان فارس نبود. در گلستان و خوزستان و هرمزگان و سیستان و بلوچستان نیز درها بر همان پاشنه چرخیدند. سیل آمد و گرفت جان‌ها را، ویران کرد پل‌ها و راه‌ها و خانه‌ها و زیرساخت‌ها را و با خود برد اندوخته‌ی سالیان مردم رنج‌دیده‌ی خانه‌خراب را.

بارش‌های فراوانی که با توجه به خشک‌سالی‌های بی‌درپی سال‌های پیشین، در بیش‌تر مناطق کشور چشم‌انتظار آمدنش بودیم و تا همین روزهای پایانی سال گاه و بی‌گاه به صورت برف و باران، بی‌دریغ بر سرزمین تشنه‌مان بارید و کنترل و بهره‌برداری بهینه از آن می‌توانست سالی نکو را برایمان به ارمغان آورد، که نشد؛ تا آخر پاییز که بازهم سیل آمد در سراسر جنوب و شرق کشورمان و بازهم آمد در همین روزهای پایانی سال در غرب و در خطه‌ی لرستان. اما سیل تنها روی داد سال پیش نبود. زمین‌لرزه‌ی غرب کشور، قطور و آذربایجان را هم داشتیم و داریم که هنوز

۱. پژوهش‌گران «پژوهش‌کده‌ی انجمن هواشناسی و علوم جو» در ششمین کنفرانس بین‌المللی تغییرات اقلیمی که متن آن در نشریه‌ی شماره‌ی ۱۰۲ «گزارش» آمده است، با ارائه‌ی نمودارها و دست‌یافته‌های خود اعلام کردند که زمان و میزان بارش‌ها را به مسئولان هشداد داده بودند.

هنوز در حال تحمل پس‌لرزه‌ها و برآورد خسارت‌های وارده در آن‌ها هستیم. این رویدادهای طبیعی که بعضی از پی‌آمدهای آن‌ها در کنترل ما نیست را اما می‌توان با اتکا به نتایج پژوهش‌ها و تجربه‌های پیشین و با توجه به دانسته‌ها و هشدارهای صاحب‌نظران تا حدود زیادی مهار و به فرصت‌ها تبدیل کرد. در این سال اما روی‌دادهای دیگری داشته‌ایم که ریشه‌اش در بی‌تدبیری و ندانم‌کاری و بحران مدیریت موجود در اداره‌ی کشور، بوده است. نگاه کنیم به موارد مهم آن:

■ «وقایع اتفاقیه» در آبان ماه در اثر افزایش ناگهانی قیمت بنزین و قربانیان آن که هنوز شمارشان رسماً اعلام نشده است، به‌ویژه از آن روی که **بالاترین مسئولان اجرایی کشور**، به گفته‌ی خود، از **چگونگی و زمان وقوع آن آگاه نبوده‌اند**؛

■ جان باختن بیش از هفتاد نفر در مراسم تشییع پیکر شهید سردار سلیمانی در کرمان، به دلیل **نادرستی محاسبه‌ی گنجایش مسیر عبور و تعداد شرکت‌کنندگان**؛

■ سرنگونی هواپیمای مسافربری اوکراینی و جان باختن حدود ۱۷۰ نفر از نخبگان کشورمان و اعلام علت حادثه، سه روز پس از این حادثه‌ی غم‌بار و پی‌آمدهای آن؛

■ در لیست سیاه قرار گرفتن ایران و از دست رفتن فرصت‌ها و شوک اقتصادی وارد شده در اثر آن در آخرین ماه سال، به دلیل عدم تصمیم‌گیری نهایی درباره‌ی FATF؛

■ و این آخری، شیوع ویروس کرونا (Covid-19) در استان‌های مختلف کشور، یکی پس از دیگری و گرفتن جان انسان‌های بی‌گناه، که هنوز قربانی می‌گیرد و مردم وحشت‌زده را در خانه‌ها و شهرها به محبس کشانده است. **اگر بپذیریم که تمامی این روی‌دادها به‌اضافه‌ی موارد دیگری که در «اگر بپذیریم» سخن آغازین نشریه‌ی پیش (شماره‌ی ۱۰۲ پاییز ۹۸) آمده بود همگی ناشی از آن بوده که قبل از وقوع بحران به فکر مدیریت آن‌ها نبوده‌ایم و «به خطر پشت کرده‌ایم» و به صورت بایسته و شایسته به هشدارها و دانسته‌ها و نتایج پژوهش‌ها و تجربه‌های پیشین اعتنا نکرده‌ایم، گمان نمی‌برید که باید بپذیریم موسم آن رسیده است تا برای دست‌یابی به توسعه‌ی پایدار و مدیریت صحیح بحران‌ها، در شیوه‌ی مدیریت‌مان بازنگری نموده، ساختاری نوین بر پایه‌ی پیروی از دانش روز و تجربه‌های جهانی و استفاده از توانایی‌های همگان بنا کنیم؟ شاید از این راه بتوانیم اعتماد ازدست‌رفته‌ی مردم‌مان به مسئولان را بازگردانیم و از مشارکت و همراهی آنان در هنگامه‌ی بروز بحران‌ها بهره بگیریم.**

هم از این روی در این شماره موضوع تاب‌آوری و مباحث مربوط به آن و همچنین هشدار صاحب‌نظران را درباره‌ی مدیریت سدها در هنگام بروز سیلاب‌ها، ساخت و ساخت‌گاه سد تنگ سرخ و پی‌آمدها و دست‌آوردها و خطرات احتمالی آن برای شهر شیراز را دوباره^۲ برای جلب نظر و بذل توجه مسئولان مربوط آورده‌ایم.

۲. پنجم اسفند «روز مهندسی» بود. سازمان مراسم پُرهنزین‌های را برای برگزاری آن تدارک دیده بود که خوش‌بختانه و با اتخاذ تصمیم متقاضی به دلیل پرهیز از پی‌آمدهای احتمالی «ویروس کرونای جدید» به اجرا درنیامد و امید داریم هنزین‌های آن را برای انجام کارهای مفیدتر ذخیره کنند! به مناسبت اهمیت خدمات مهندسی و نقش مهندسان در ساختار کیفیت زیست‌مردمان «پیام فیدیک» را در این شماره بازنشر کرده‌ایم.

۳. در این روزهای پایانی سال که شهر شیراز به روال همیشه می‌بایست خود را برای نوروز و میهمانان نوروزی آماده می‌کرد، با حادثه‌ی تکان‌دهنده‌ی شیوع ویروس (Covid-19) روبرو شدیم و بایسته است تا سپاس‌گزاری عمیق خود را از تمامی دست‌اندرکاران و پرسنل نظام بهداشت و درمان کشور، بانک‌ها و سایر دستگاه‌های خدمات‌رسان شهری مانند شهرداری‌ها، پاک‌بانان و نهادهای نظافت عمومی، ادارات و سایر سازمان‌ها که با وجود کمبود امکانات و خطر ابتلای خود و خانواده‌ی خود، در سنگر نخست مقابله با ویروس قرار دارند و همچنان به خدمت‌رسانی مشغولند، اعلام داشته و از همکاری و همراهی ملت ایران که با رعایت توصیه‌های بهداشتی و محدودیت‌ها، می‌کوشند این مسیر پرخطر را بیامانند، قدردانی نماییم و آرزو کنیم که این نابسامانی‌ها با فرارسیدن نوروز به پایان برسد و این ویروس نابهنگام نیز از کشورمان رخت بریندد و به ناکجا‌آباد کوچ کند.

برای همکاران گرمی سالی سرشار از شادی و تندرستی و فرخندگی آرزو می‌کنیم.
سال نو بر شما خجسته باد.

